

เลขประจำตัวสอบ.....

ข้อสอบจำลอง
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 9 (3/2550)
วิชา การสอบบัญชี 1 (ส่วนอัตรานัย)

วันที่ พฤศจิกายน 2550

เวลา 13.00 – 16.00 น.

สถานที่ทดสอบ -

ข้อสอบมี 3 ข้อ

-
- ก. จงระบุวิธีการเลือกตัวอย่างของผู้สอบบัญชี (10 คะแนน)
- ข. จงระบุเรื่องที่ต้องมีในการวางแผนตรวจสอบเกี่ยวกับการเข้าสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้าคงเหลือ
ที่จะต้องมีในกระดาษทำการของผู้สอบบัญชี (10 คะแนน)

แนวคำตอบ ข้อสอบจำลอง
การทดสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ครั้งที่ 9 (3/2550)
วิชา การสอบบัญชี 1 (ส่วนอัตรณ์ย)

ก. จงระบุวิธีการเลือกตัวอย่างของผู้สอบบัญชี

วิธีการเลือกตัวอย่างของผู้สอบบัญชีมีดังนี้

1. Probability Sampling คือ การเลือกตัวอย่างโดยพิจารณาสมมติฐาน ที่ว่าทุกรายการมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน แบ่งได้เป็น 3 วิธีย่อยๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การเลือกแบบเชิงสุ่ม (Random Sampling)

การเลือกแบบเชิงสุ่มเป็นการเลือกที่ให้ทุกรายการในประชากรหรือในแต่ละกลุ่มย่อยของประชากรมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะได้รับเลือกเป็นตัวอย่างโดยไม่คำนึงถึงจำนวนเงิน วิธีการเลือกแบบเชิงสุ่มนี้มีหลายวิธี ได้แก่

1.1.1 วิธีการจับสลาก ทำได้โดยการเขียนสลากเท่าจำนวนข้อมูลหรือประชากร แล้วเลือกสลากออกมาเป็นตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ

1.1.2 การใช้ตารางเลขสุ่ม วิธีนี้ต้องมีตารางเลขสุ่มที่ทำไว้ล่วงหน้า ซึ่งตัวเลขแต่ละตัวจากตารางเลขสุ่มนั้น มีโอกาสถูกเลือกโดยทั้เทียมกัน เมื่อต้องการเลือกตัวอย่างก็เพียงแต่ใช้ดินสอขีดลงบนตารางนั้น ถือตัวเลขที่ขีดได้ครั้งแรกเป็นเกณฑ์เลือกตัวอย่าง แล้วเลื่อนลงไปตามตารางจะได้ตัวเลขต่างๆ จนครบตามจำนวนที่ต้องการ การเลื่อนตัวเลขสามารถเคลื่อนไปได้หลายทาง เช่น เลื่อนขึ้น เลื่อนลง ไปทางซ้ายหรือทางขวา หรือทแยงมุมได้ทั้ทั้งลัน แต่ถ้าใช้วิธีใดแล้ว ควรใช้วิธีนั้นจนกว่าจะได้ตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ แต่วิธีการใช้ตารางเลขสุ่มนี้ เอกสารหรือข้อมูลที่จะสุ่มนั้นจะต้องมีเลขที่อ้างอิงเรื่องกันจึงจะทำได้ หากไม่มีเลขอ้างอิงเรื่องต้องใช้การเลือกตัวอย่างโดยวิธีอื่น

1.2 Systematic Sampling หรือ Interval Sampling

การเลือกตัวอย่างโดยการเลือกจากประชากรเป็นระยะหรือช่วงตอนที่ได้แบ่งไว้เท่าๆ กัน เช่น การเลือกตัวอย่างทุกๆ 30 รายการ หรือทุกๆ 100 รายการ เป็นต้น ซึ่งความห่างของช่วงตอนนี้ ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ วิธีนี้จะใช้เมื่อมีลักษณะที่ต้องการทดสอบกระจายอยู่ทั้ๆ ไปในประชากร

สมมติฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับประชากรในการเลือกตัวอย่างโดยวิธี Systematic ก็คือ

- ข้อมูลในประชากรจะต้องมีคุณลักษณะไม่ต่างกัน และมีการกระจายอยู่ทั้ๆ ไป
- การจัดเรียงลำดับของข้อมูลในประชากรจะต้องไม่มีการบิดเบือน
- ต้องไม่มีรายการหนึ่งรายการใดขาดหายไปจากจำนวนประชากร

ดังนั้นก่อนที่ผู้ตรวจสอบจะตัดสินใจใช้วิธี Systematic ในการเลือกตัวอย่างผู้สอบบัญชีควรแนใจในคุณสมบัติของประชากรดังกล่าวก่อน

1.3 Multi-stage Sampling

เป็นการเลือกตัวอย่างโดยเมื่อเลือกกลุ่มใดครบแล้วก็จะทำการเลือกตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มอีกชั้นหนึ่ง

2. Judgment Sampling คือการเลือกตัวอย่างที่ไม่ใช้วิธีทางสถิติ ซึ่งผู้สอบบบัญญัติจะต้องใช้ความรู้และความชำนาญในสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งมีข้อจำกัด คือ ไม่มีการประเมินค่าของตัวอย่างตามวิธีทางสถิติ แต่ใช้วิจารณญาณของผู้เลือกตัวอย่างเท่านั้น ซึ่งแบ่งเป็น 4 วิธี คือ

2.1 Specific Sampling

เป็นเทคนิคการใช้วิจารณญาณของผู้สอบบบัญญัติ ซึ่งผู้สอบบบัญญัติต้องมีความเข้าใจลักษณะของประชากรเป็นอย่างดีจึงจะเลือกตัวแทนที่แท้จริงของประชากรได้ เช่น การสังเกตการณ์สินค้าคงเหลือ ผู้สอบบบัญญัติอาจแบ่งประชากรเป็นกลุ่มที่มีตัวเลขสูงหรือต่ำมากๆ และมีจำนวนเงินผิดปกติ หรือตามประเภทสินค้า หรือสถานที่ หรือทีมที่ตรวจนับ โดยอาจทำการวิเคราะห์ทุกรายการในกลุ่มหรือเลือกตัวอย่างจากทุกกลุ่ม แล้ววิเคราะห์รวมกัน หรือเน้นเฉพาะบางตัวอย่าง โดยบางกลุ่มอาจไม่ทำการวิเคราะห์เลย ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ สิ่งที่สำคัญคือ ผู้สอบบไม่ควรมัวคืดหรือคำนึงถึงความง่ายในการเลือกตัวอย่าง ซึ่งสิ่งที่คุณสอบบให้ความสนใจเป็นพิเศษ ได้แก่

- รายการที่มีแนวโน้มจะมีสิ่งผิดปกติ เช่น ลูกหนี้ค้างนาน
- รายการที่ครอบคลุมประชากรทั้งหมด
- รายการที่มีจำนวนเงินมาก

2.2 Haphazard Sampling

เป็นเทคนิคการเลือกตัวอย่างโดยปราศจากอคติใดๆทั้งสิ้นในการสุ่มตัวอย่าง โดยไม่คำนึงถึงจำนวนเงินหรือรายละเอียดไม่ว่าจะมากหรือน้อย อย่างไรก็ตามผู้สอบบควรระมัดระวังการสุ่มตัวอย่างให้ได้ตัวอย่างที่แท้จริงของประชากร

2.3 Systematic Judgmental Sampling

วิธีการคล้ายกับวิธี Systematic Sampling แต่จะไม่กำหนดจุดเริ่มต้นและไม่กำหนดช่วงมักใช้กับรายละเอียดที่มีช่วงห่างมากและต้องเสียเวลานับมาก เช่น สุ่มทุกรายการที่ 10 จากทุกๆหน้าที่ 20 เป็นต้น

2.4 Block Sample Selection

การเลือกตัวอย่างโดยพิจารณาเป็นช่วงของรายการ เช่น เลือกรายการข้อ 50 รายการจากสมุดรายวันข้อช่วงเดือนม.ค. - ก.ย. โดยเลือก 10 ครั้ง ๆ ละ 5 รายการติดต่อกัน

3. Stratified Sampling คือ เทคนิคการเลือกตัวอย่างโดยแบ่งประชากรเป็นกลุ่มๆ โดยรวมรายการที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกันไว้กลุ่มเดียวกัน และแยกตัวอย่างแต่ละกลุ่มเป็นอิสระจากกัน เนื่องจากประชากรมีลักษณะแตกต่างกันมาก เช่น แยกใบสำคัญจ่ายการซื้อสินทรัพย์ถาวรออกจากใบสำคัญจ่ายอื่นๆ เนื่องจากมีจำนวนเงินที่มีสาระสำคัญ และผู้สอบบมีความสนใจเป็นพิเศษ จึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะเฉพาะเพื่อให้ได้ตัวแทนประชากรที่แท้จริง โดยผู้สอบบต้องใช้วิจารณญาณและประสบการณ์ในการแบ่งกลุ่มประชากร

4. Cluster sampling คือ เทคนิคการเลือกตัวอย่างโดยประชากรจะถูกแบ่งกลุ่มโดยยึดถือตำแหน่งที่ตั้งหรือการเก็บรวบรวมรายการเป็นเกณฑ์ คือ รวบรวมรายการที่อยู่ในสถานที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน วิธีนี้เหมาะกับกรณีที่มีการเก็บเอกสารจำนวนมากและไม่สะดวกในการเลือกตัวอย่าง

5. Machanized Sampling คือ เทคนิคที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการเลือกตัวอย่าง โดยผู้สอบควรมีความรู้ความชำนาญในเรื่องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งมีการวางแผนและการเอื้ออำนวยของลูกค้ำและผู้สอบ

อย่างไรก็ตาม ผู้สอบบัญชีควรระมัดระวังการเลือกตัวอย่าง ขนาดตัวอย่าง ข้อผิดพลาดที่ตรวจพบ รวมทั้งประเมินการทดสอบตัวอย่างในกระดาษทำการของผู้สอบบัญชีเสมอ

การเลือกใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างขึ้นกับสมมติฐานที่ว่าตัวอย่างนั้นเป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชากรหรือไม่ ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณของผู้สอบบัญชี แต่การเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีทางสถิติทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถประเมินและควบคุมความเสี่ยงจากการเลือกตัวอย่างได้รวมทั้งมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือมากกว่าการไม่ใช้วิธีทางสถิติ แต่ผู้สอบต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนที่เสียไปด้วย

ข.

บริษัท.....

แผนการตรวจสอบบัญชีการเข้าสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้าคงเหลือ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่

แผนการตรวจสอบการเข้าสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้าคงเหลือ	ดัชนี กระดาษ ทำการ	ตรวจ โดย	หมาย เหตุ
ขอบเขตงานตรวจสอบ โดยเข้าสังเกตการณ์ตรวจนับสินค้าคงเหลือของบริษัท รวมทั้งสุ่มตรวจนับสินค้าคงเหลือไม่น้อยกว่า 50%ของสินค้าทั้งหมด			
ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสินค้าที่ตรวจนับ โดยศึกษาวัฏจักรของสินค้า, อายุสินค้า, ลักษณะการจัดเก็บสินค้าซึ่งอาจมีผลต่ออายุของสินค้า, การเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่จะทำการตรวจนับ รวมทั้งพิจารณาว่าจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในการเข้าตรวจนับสินค้าคงเหลือหรือไม่			
ลักษณะของระบบข้อมูลและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับสินค้าคงเหลือ โดยพิจารณาวิธีการรับ-เบิกสินค้าว่ามีความเหมาะสมและน่าเชื่อถือ รวมทั้งจัดทำเอกสารต่างๆครบถ้วน ถูกต้องหรือไม่			
พิจารณาสถานที่ในการจัดเก็บสินค้าในแต่ละสถานที่ โดยพิจารณาแผนผังการ			

จัดเก็บสินค้าและความเหมาะสมของสถานที่ รวมทั้งมีความปลอดภัยต่อสินค้า สูญหายหรือไม่ ซึ่งหากมีคลังสินค้าหลายแห่งควรตรวจสอบการโอนสินค้า ระหว่างคลังว่าบันทึกการโอนครบถ้วน ถูกต้องหรือไม่			
บริษัทมีการจัดทำแผนการตรวจนับและควบคุมการตรวจนับสินค้าคงเหลือที่ น่าเชื่อถือเพื่อลดความผิดพลาดในการตรวจนับสินค้าคงเหลือ เช่นการ จัดเตรียมสินค้าเพื่อให้ง่ายต่อการตรวจนับ, การระบุชื่อและรหัสสินค้าที่สินค้า อย่างชัดเจน, การแยกสินค้าที่เสื่อมสภาพหรือสินค้าฝากขาย, การควบคุมบัตร ตรวจนับ(ลำดับเลขที่), การตรวจนับและสอบยืนยันยอดนับ,การตัดยอดสินค้า คงเหลือ, การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจนับสินค้าเพื่อให้ทราบวิธีการ ตรวจนับสินค้าคงเหลือ ,การกำหนดผู้รับผิดชอบการตรวจนับอย่างน้อย 1 คนที่ เป็นอิสระจากพนักงานดูแลสินค้า, การควบคุมการรับ-จ่ายระหว่างการตรวจนับ			
ระยะเวลาในการตรวจนับสินค้าคงเหลือมีความเหมาะสมกับสินค้าคงเหลือที่มี อยู่			
หากมีการจัดเก็บสินค้าหรือฝากสินค้าไว้กับผู้อื่น ได้ทำการตรวจนับหรือขอ ยืนยันยอดสินค้าคงเหลือ			
พิจารณาจัดหาและสั่งการผู้ช่วยผู้ตรวจสอบบัญชีในการตรวจนับสินค้าคงเหลือ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน			
กรณีไม่ได้เข้าตรวจนับ ณ วันสิ้นปีควรตรวจสอบวิธีการและเอกสารในการ กระทบยอดสินค้าคงเหลือ ณ วันที่ตรวจนับจนถึงวันสิ้นปี			
กรณีที่มีการนับสินค้าแบบหมุนเวียนควรสอบทานนโยบายการเลือกสินค้าที่จะ ตรวจนับและกระทบยอดสินค้าคงเหลือ ณ วันที่ตรวจนับมายังสิ้นปี โดยสินค้า แต่ละรายการควรตรวจนับอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และสอบทานสถิติการตรวจ นับ ผลต่างของสินค้าและจำนวนเงินรวมทั้งวิเคราะห์หาสาเหตุผลต่างที่เกิดขึ้น รวมทั้งอาจเข้าสู่เหตุการณ์ตรวจนับในระหว่างปี			

ผู้จัดทำ.....	วันที่.....
ผู้จัดการ	วันที่.....
หุ้นส่วน.....	วันที่.....